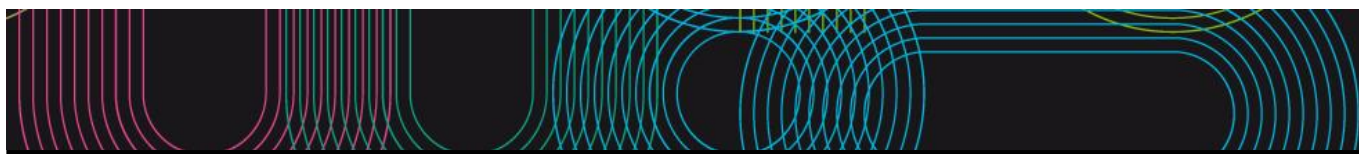

TABLA DE ERROS	
Lugar do erro	Descrición
Apartado de titulación 'Recursos e infraestructuras para a docencia dos TI'	Erro de PHP [Warning, script: /var/www/releases/docnet/docnet-20200722-175343/vendor/mpdf/mpdf/src/Image/ImageProcessor.php, liña: 223]: fopen(https://seix.uvigo.es/docnet_2.2/docencia/admin/images/ico_ver.gif) [function.fopen0]: failed to open stream: HTTP request failed! HTTP/1.1 404 Not Found
Apartado de titulación 'Recursos e infraestructuras para a docencia dos TI'	Erro de PHP [Warning, script: /var/www/releases/docnet/docnet-20200722-175343/vendor/mpdf/mpdf/src/Image/ImageProcessor.php, liña: 231]: fopen(https://seix.uvigo.es/docnet_2.2/docencia/admin/images/ico_ver.gif) [function.fopen0]: failed to open stream: HTTP request failed! HTTP/1.1 404 Not Found

Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo

Recursos e infraestructuras para a docencia dos Tí

El edificio, donde se ubica <?xml:namespace prefix = "st1" ns = "urn:schemas-microsoft-com:office:smarttags" />la Facultad de Ciencias Jurídicas y del Trabajo ocupa una superficie de 7.996 m2. Allí, además de las aulas enumeradas existen despachos para profesores, concretamente, 57 despachos.

Otras instalaciones de interés son las siguientes: Biblioteca y Salas de Lectura, Sala de Juicios, Delegación de alumnos, Conexión inalámbrica, Web de la Facultad de Ciencias Jurídicas y del Trabajo, recursos docentes en Red. Como apoyo a la docencia, la Universidad de Vigo ha puesto a disposición de profesorado y alumnado la plataforma FAITIC

(<http://faitic.uvigo.es/>) con recursos en línea destinados a la teleformación, Servicio de reprografía y Cafetería .

Coordinación da mobilidade

A coordinación dos programas de mobilidade Erasmus, Sicue Séneca, Isep realizase pola Prfa. Dna. Regina Ibáñez Paz (Despacho A-206, e-mail ripaz@uvigo.es, tfno. (00.34).986.813.823 sen perxuício da labor de orientación e información da ORI.

Titulacións impartidas no Centro

Neste Centro impártense as seguintes titulacións: Grado en Dereito, Grado en Relacións laborais e Recursos Humanos, Licenciatura en Dereito (rama económico-empresarial), Diplomatura en Relacións Laborais, Master en Ordenación Xurídica do mercado e máis Master en menores en situación de desprotección e conflito social. A información específica sobre de cada un atoparase de seguido no seu apartado propio.

E de importancia sinalar que o MASTER EN XESTIÓN E DIRECCIÓN LABORAL ATÓPASE EN SUSPENSIÓN TEMPORAL para el CURSO 2009/2010.

Outra información

Na páxina <http://www.uvigo.es/alumnado/index.gl.htm> a/a alumno/a atopará información de interese sobre asociacións, biblioteca, bolsas, créditos, emprego, mobilidade, premios, outros (actividades extracadémicas e recreativas), residencias, Secretaría virtual, servicios informáticos, transportes, acceso á Universidade e convalidacións.

Calendario académico

Calendario escolar curso 2009-2010

Estudios oficiais de grao e posgrao

(Aprobado en Consello de Goberno do día 20-04-2009)

1.- O período lectivo do curso académico comprenderá do día **21** de setembro de 2009 ao **30** de xullo de 2010. O mes de agosto non será lectivo.

2.- As actividades académicas comezarán e rematarán nas datas seguintes:

Primeiro cuadrimestre inicio: **21** de setembro de 2009.

remate: **3** de febreiro de 2010.

Segundo cuadrimestre inicio: **4** de febreiro de 2010.

remate: **7** de xuño de 2010.

3.- Cando estea previsto a realización de probas de avaliación os/as estudantes en cada curso académico terán dereito a dúas

oportunidades quedando o calendario recomendado de probas de avaliación organizado en tres períodos:

Denominación	Datas das probas de avaliación	Data límite de rexistro das cualificacións en xescampus
Primeiro cuadrimestre	entre o 21 de xaneiro e o 3 de febreiro de 2010.	18 de febreiro de 2010
Segundo cuadrimestre	entre o 25 de maio ao 7 de xuño de 2010.	25 de xuño de 2010
Xullo	entre os días 1 ao 15 de xullo de 2010.	26 de xullo de 2010

4.- As clases interromperanse dende o día **21** de decembro de 2009 ata o día **8** de xaneiro de 2010 (ambos os dous incluídos), os días **15** e **16** de febreiro e dende o día **27** de marzo ao **5** de abril de 2010 (ambos os dous incluídos).

5.- Terá carácter festivo o día **28** de xaneiro de 2010 (celebración do patrón da Universidade). Posuirán o mesmo carácter os días das festas oficiais do Estado, da Comunidade Autónoma e, en cada Campus, os días das festas locais.

6.- Así mesmo, en cada Centro terán carácter festivo a data da festa do Centro. Todas as que non coincidan en luns ou venres, pasaranse a eses días.

E.T.S. Enxeñeiros de Telecomunicación	29-09-09, martes
E.U. Enx. Téc. Forestal	04-10-09, domingo
Facultades de Bioloxía// Ciencias do Mar// Química//Ciencias	15-11-09, domingo
E.U. Formación do Profesorado de E.X.B.	27-11-09, venres
E.T.S. Enxeñaría de Minas	04-12-09, venres
Fac. de Dereito // Fac. CC. Xurídicas e do Traballo	07-01-10, xoves
E.S. Enxeñaría Informática	25-02-10, xoves
E.T.S. Enx. Industrial // E.U. Enx. Téc. Industrial	19-03-10, venres
Facultade CC.EE.EE. // CC.EE e Turismo // E.U.Est. Empresariais	05-04-10, luns
Fac. Historia//Filoloxía e Tradución//Fac. CC. da Educación//Fac. CC.Educ. e Dep.	26-04-10, luns
Facultade de Ciencias Sociais e da Comunicación	29-04-10, xoves
Fac. CC. Xurídicas e do Traballo (Relacións Laborais)	01-05-10, sábado
Facultade de Belas Artes	08-05-10, sábado
EE.UU. de Enfermería	12-05-10, mércores

Normativa e lexislación

Dentro da normativa destacamos:

- a.- Lei Orgánica 6/2001, do 21 de decembro de Universidades.
- b.- Lei Orgánica 4/2007, do 12 de abril, pola que se modifica a Lei 6/2001 de Universidades.
- c.- O regulamento de Estudiantes.

Ista e outra normativa atópase na páxina web da Univeridade na información relativa ao alumnado.

d.- A normativa de permanencia na Universidad de Vigo, foi aprobada polo Consello Social o 13 de xuño do 2001 e modificouse pra adaptalo o longo do tempo. Regula as seguintes materias:matriculación no 1º curso de acceso ou reinicio de estudos, convocatorias, rendimento académico mínimo, comisión de permanencia, requisitos da matrícula, avaliación curricular e reinicio de estudos.O Seu contido pode consultarse no enlace:

http://webs.uvigo.es/sxeralweb/images/normativa/ordenacion_academica/normativa_de_permanencia_na_universidade_de_vigo.pdf

Información xeral do centro

EQUIPO DECANAL

Decana

Ana María Pita Grandal

Vicedecanos/as

Pilar Allegue Agüete

María del Mar Rodríguez Domínguez

Ángel Aday Jiménez Alemán

Secretaria

Patricia Valcárcel Fernández

Campus Univ. Vigo
36200 Vigo Tel: 986814010 Fax 986814011
e-mail sdfdev@uvigo.es

<http://webs.uvigo.es/cienciasxuridicasedotraballo/>

A Xunta de Facultade da Fac de CCXX e do Traballo de Vigo e un órgano colexiado de representación, decisión e control do centro. Está composta polo Decano/a, que a preside, e polos demais membros determinados no artigo 4 da súa normativa de réximen interno aprobada no Consello de Goberno do 5 de outubro de 2005.

Atopamos tamén as seguintes Comisións Delegadas da Xunta de Facultade:

a.- Comisión Permanente da Xunta de Facultade.

b.- Comisión de Docencia.

c.- Comisión de Convalidacións e Validacións.

d.- Comisión de Biblioteca e Extensión Universitaria.

De unha especial importancia é a Comisión de Calidade.

Tamén suñamos o destacado papel, pola súa transcendencia, das Xuntas de Titulación encargadas de elaborar, aprobar e modificar as propostas dos plans de estudos. Atopamos de unha banda a Xunta de Titulación de Relacións Laborais e pola outra a Xunta de Titulación de Dereito Económico.

Máster Universitario en Menores en Situación de Desprotección e Conflicto Social

Materias			
Curso 1			
Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V08M042V01101	Marco Normativo da Protección do Menor	1c	5
V08M042V01102	Medidas de Protección do Menor en Situación de Risco e Desamparo	1c	7
V08M042V01103	Adopción Nacional e Internacional de Menores	1c	4
V08M042V01104	Procedementos Cívís e Protección de Menores. Xurisdición Voluntaria e Contenciosa	1c	4
V08M042V01105	O Menor como Vítima de Feitos Delitivos	1c	5
V08M042V01106	O Menor como Infractor	1c	5
V08M042V01201	Proceso Penal de Menores	2c	5
V08M042V01202	A Intervención Socio-Educativa con Menores en Situación de Risco, Desprotección e Conflicto Social	2c	7
V08M042V01203	A Mediación como Medio de Solución de Conflictos con Menores	2c	6
V08M042V01204	Traballo de Fin de Máster	2c	12

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Marco Normativo da Protección do Menor				
Materia	Marco Normativo da Protección do Menor			
Código	V08M042V01101			
Titulación	Máster Universitario en Menores en Situación de Desprotección e Conflito Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	5	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Pacho Blanco, José Manuel			
Profesorado	García Gestoso, María Noemí			
	García Vázquez, Sonia			
	Otero Oitaven, Montserrat María			
	Pacho Blanco, José Manuel			
	Sánchez Ramos, María Belén			
Correo-e	xmpacho@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta asignatura se analizará o marco normativo de protección do menor nos ámbitos internacional, estatal e autonómico.			

Competencias

Código	
CE1	Capacidade de comprender sistemáticamente a situación xurídica e social dos menores desprotexidos e en conflito social
CE2	Capacidade de facer unha avaliación e análise crítica da normativa vixente e dos mecanismos de intervención psico-social aplicables ós menores desprotexidos e en conflito social
CE3	Capacidade de aplicar os coñecementos adquiridos e de resolver problemas que afectan ós menores desprotexidos e en conflito social, dende una perspectiva interdisciplinar
CE7	Capacidade de facer unha análise crítica e debatir en foros de carácter científico e investigador propostas e ideas novas xurdidas no referido ámbito de estudo

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Capacidade de realizar unha avaliación e análise crítica da normativa vixente e dos mecanismos de intervención psico-social aplicables aos menores desprotexidos e en conflito social	CE1
	CE2
	CE3
	CE7
Capacidade de aplicar os coñecementos adquiridos e de resolver problemas que afectan os menores desprotexidos e en conflito social, desde unha perspectiva interdisciplinar	CE1
	CE2

Contidos

Tema	
1. O marco xurídico dos dereitos dos menores. Orixe e fundamento	O tempo dos Dereitos; Perspectiva histórica; Modelos teóricos; Marco normativo de la protección de los menores; Os dereitos dos menores na práctica dos Tribunais.
2. A protección internacional do menor	A Convención sobre os Dereitos do Neno; o Dereito Internacional Humanitario; instrumentos europeos de protección do menor.
3. Protección constitucional do menor	Orixe e fundamento legitimador dos dereitos fundamentais do menor; dereitos fundamentais do menor.
4. Normativa estatal e autonómica de protección de menores	Normativa estatal e autonómica de protección de menores.
5. Estatuto xurídico do menor estranxeiro	Estatuto xurídico do menor estranxeiro.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo previo	0	25	25
Traballo tutelado	0	30	30

Resolución de problemas	0	13	13
Estudo de casos	0	13	13
Prácticas con apoio das TIC	0	4	4
Lección maxistral	20	20	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo previo	Procura, lectura e traballo de documentación, propostas de resolución de problemas e/ou exercicios que se realizarán na aula e/ou laboratorio de forma autónoma por parte do alumnado.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia, prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma dos estudantes que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través do TIC de maneira autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	O profesorado atenderá personalizadamente ou en grupo a actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Estudo de casos	O profesorado atenderá personalizadamente ou en grupo a actividade encamiñada á análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Prácticas con apoio das TIC	O profesorado atenderá personalizadamente ou en grupo as actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través do TIC de maneira autónoma.
Estudo previo	O profesorado atenderá personalizadamente ou en grupo as actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Traballo tutelado	O profesorado atenderá personalizadamente ou en grupo o traballo co que o estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción.	20	CE1 CE2 CE3 CE7

Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas mediante a aplicación dos coñecementos adquiridos, da información dispoñible e a interpretación dos resultados.	40	CE1 CE2 CE3 CE7
	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, e adestrarse en procedementos alternativos de solución.		
	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara investigacións, memorias, resumos de lecturas e conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción.		
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.	40	CE1 CE2 CE3 CE7
	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Podar centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral.		

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. Para que o/a estudante sexa avaliado deberá asistir como mínimo ao 60% das clases. A/O estudante que, puntualmente e por motivos xustificadas, non poida completar a asistencia ao 60% das clases, deberá porse en contacto coa persoa coordinadora da materia, quen avaliará se esa puntual falta de asistencia pode ser suplida polos métodos de avaliación que se lle indiquen.
2. Pola asistencia á clase, o/a estudante poderá obter ata un 40% da cualificación final.
3. O 60% restante da cualificación final resultará da avaliación das actividades establecidas na Guía Docente da materia.
4. En segunda convocatoria, o/a estudante deberá entregar os traballos ou actividades esixidas na materia ao longo do curso, ademais de presentarse a unha proba final, teórica e/ou práctica.

A data e a hora do exame da segunda oportunidade serán as previstas no calendario de probas de avaliación aprobado, se procede, pola Comisión Académica do Máster para o presente curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BOBBIO, Norberto, **El tiempo de los derechos**, Editorial Sistema, 1991

DE SOUSA SANTOS, BOAVENTURA, **De la mano de Alicia. Lo social y lo político en la postmodernidad**, Editorial Uniandes, 2011

ADROHER BIOSCA, S., **La protección de los menores emigrantes, refugiados y desplazados en el derecho español**, Revista del Ministerio de Trabajo y Asuntos Social, 1999

ÁLVAREZ VÉLEZ, I. - CALVO BLANCO, E. (eds.), **Derechos del Niño: ONU, Conferencia de la Haya, Derecho Internacional humanitario, Consejo de Europa, Unión Europea, Organización de los Estados Americanos y Organización para la Unidad de África**, Editorial MacGraw-Hill, 1998

Bibliografía Complementaria

FERRAJOLI, L., **Derechos y garantías: La ley del más débil**, Editorial Trotta, 2016

BEGHÉ LORETI, A., **La tutela internazionale dei diritti del fanciullo**, Editorial Cedan,

ELÍAS MÉNDEZ, C., **La protección del menor inmigrante desde una perspectiva constitucional**, Tirant lo Blanch, 2002

FÁBREGA RUÍZ, C., **Protección jurídica del menor inmigrante**, Editorial Colex, 2001

GARCÍA VÁZQUEZ, S., **El estatuto jurídico-constitucional del extranjero en España**, Tirant lo Blanch, 2007

SENOVILLA HERNÁNDEZ, D., **El estatuto jurídico de los menores extranjeros no acompañados en el Derecho español y francés**, Revista de derecho migratorio y extranjería,

SENOVILLA HERNÁNDEZ, D., **Menores no acompañados y separados en Europa. Un estudio comparado de seis países**, Menores migrantes sin referentes familiares..., 2009

CALVO GARCÍA, M. - FERNÁNDEZ SOLA, N., **Los derechos de la infancia y de la adolescencia**, Mira Editores, 2000

CAMPOY CERVERA, I., **La fundamentación de los derechos de los niños. Modelos de reconocimiento y protección**, Editorial Dykinson, 2006

Bibliografía sobre derechos del Niño, Boletín de Información Sociolaboral Internacional,

Encyclopaedia Universalis, vol. 6, **voz**, Encyclopaedia Universalis,

Bases de datos de Aranzadi, **Legislación y jurisprudencia**,

Bases de datos del Tribunal Constitucional, **Sentencias del Tribunal Constitucional**,

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Adopción Nacional e Internacional de Menores/V08M042V01103

O Menor como Infractor/V08M042V01106

O Menor como Vítima de Feitos Delitivos/V08M042V01105

A Intervención Socio-Educativa con Menores en Situación de Risco, Desprotección e Conflito Social/V08M042V01202

A Mediación como Medio de Solución de Conflictos con Menores/V08M042V01203

Medidas de Protección do Menor en Situación de Risco e Desamparo/V08M042V01102

Procedementos Cívís e Protección de Menores. Xurisdición Voluntaria e Contenciosa/V08M042V01104

Proceso Penal de Menores/V08M042V01201

Plan de Continxencias

Descrición

ADAPTACIÓN METODOLÓXICA

Se por razóns de urxencia sanitaria derivada da crise do Covid-19, se tomase a decisión de suspender as sesións presenciais, a docencia desta asignatura farase do seguinte xeito:

-Campus virtual.

As correspondentes sesións desta asignatura serán impartidas polo profesorado mediante a plataforma da Universidade de Vigo, ou de ser necesario por calquera outra plataforma virtual, de conformidade coa guía docente da asignatura (traballo autónomo, titorías, sesións adicionais, etc.).

-Faitic e correo electrónico.

A través desta plataforma daráselle ao estudante os materiais necesarios para a preparación e o desenvolvemento da asignatura.

BIBLIOGRAFÍA

A indicada como esencial na propia Guía Docente servirá como referencia para complementar a preparación da asignatura.

ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN

-Lección Maxistral online, 40%.

Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Charla aberta entre un grupo de estudantes. Podar centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral.

-Resolución de problemas a través das aulas virtuais e de Faitic, 40%

Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas mediante a aplicación dos coñecementos adquiridos, da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, e adestrarse en procedementos alternativos de solución. O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara investigacións, memorias, resumos de lecturas e conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción.

-Traballo tutelado online, 20%

Mediante a plataforma virtual e Faitic, e estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Medidas de Protección do Menor en Situación de Risco e Desamparo**

Materia	Medidas de Protección do Menor en Situación de Risco e Desamparo			
Código	V08M042V01102			
Titulación	Máster Universitario en Menores en Situación de Desprotección e Conflito Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	7	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Martínez Hens, Elena			
Profesorado	Casado Neira, David Estévez Abeleira, Teresa Dolores Fariña Rivera, Francisca Martínez Hens, Elena Martínez Táboas, María Teresa Noriega Rodríguez, Lidia			
Correo-e	mhens@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia realízase un estudo sobre o réxime protector ao menor de idade en situación de risco e desamparo instaurado por el ordenamento xurídico. Para iso é preciso determinar que entende o lexislador como situacións que provocan la desprotección dos menores de idade e cales son os mecanismos que legalmente se estableceron para a súa superación. Debido á amplitude de supostos nos que o menor pode atoparse, se dividiu a materia en diferentes apartados nos que se analiza, de forma puntual, a problemática específica. En referencia ao contido da materia, sinalar que se analizarán as normativas en vigor e para observar a súa aplicación práctica comentaranse diversas resolucións administrativas e xudiciais.			

Competencias

Código	
CG1	capacidade de síntesis e análise
CG2	capacidade de aprender de forma autónoma
CG3	capacidade de xestión da información
CG4	capacidade de organizar e planificar
CG5	capacidade de resolver problemas de forma efectiva
CG6	capacidade de argumentar e rebatir ideas, aplicando un pensamento crítico e lóxico
CG7	capacidade de investigar de forma colaborativa
CG8	preocupación pola calidade
CG9	comportarse de forma ética e con responsabilidade social como cidadán e como investigador
CG10	comunicarse de maneira efectiva no ámbito académico e investigador
CG11	traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada e interdisciplinar
CG12	capacidade de captar e aproveitar con eficiencia os recursos destinados á investigación
CE1	Capacidade de comprender sistematicamente a situación xurídica e social dos menores desprotexidos e en conflito social
CE2	Capacidade de facer unha avaliación e análise crítica da normativa vixente e dos mecanismos de intervención psico-social aplicables ós menores desprotexidos e en conflito social
CE3	Capacidade de aplicar os coñecementos adquiridos e de resolver problemas que afectan ós menores desprotexidos e en conflito social, dende una perspectiva interdisciplinar
CE4	Dominar habilidades e métodos de investigación especificamente relacionados cos menores desprotexidos e en conflito social
CE5	Capacidade de concebir, deseñar e por en práctica, con seriedade académica, un proceso de investigación no ámbito dos menores desprotexidos e en conflito social
CE6	Capacidade de comunicar e compartir coa comunidade académica e a sociedade en xeral os resultados da investigación para o su aproveitamiento efectivo
CE7	Capacidade de facer unha análise crítica e debatir en foros de carácter científico e investigador propostas e ideas novas xurdidas no referido ámbito de estudo
CE8	Capacidade de incentivar e impulsar en contextos académicos e profesionais a investigación no ámbito dos menores desprotexidos e en conflito social

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecemento por parte do estudante os aspectos teóricos e prácticos dos menores de idade en situación de risco e desamparo. O alumno poderá profundar en temas tales como, entre outros, o acollemento de menores, a incapacitación dos mesmos e a protección do menor nas situacións de crises de parella.	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8

Contidos	
Tema	
Estatuto xurídico do menor: evolución histórica.	Cambios lexislativos na protección do menor. Evolución histórica e configuración actual.
Indicadores de desprotección familiar e social dos menores.	A familia contemporánea. Definición e tipoloxía familiar. Familias funcionais, disfuncionais e desestructuradas. O menor en situación de exclusión social. Causas, factores de risco social e tipos de exclusión social e/ou marxinación social do menor. Indicadores de desprotección familiar e social dos menores.
Situacións de risco e desamparo. Garda. Acollemento.	Diferenciación entre as situacións de risco e desamparo. A garda administrativa. O acogimiento familiar e residencial. Novidades na lexislación actual.
Incapacidade do menor. Protección do menor en situacións de crises de parella	O menor incapacitado e a súa protección. Causas de incapacitación. Ambito de actuación dos menores incapacitados. O interese do menor. Custodia individual e custodia compartida. Lexislación estatal e autonómica.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas de forma autónoma	0	151	151
Lección maxistral	24	0	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas mediante a aplicación dos coñecementos adquiridos, da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, e adestrarse en procedementos alternativos de solución. O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara investigacións, memorias, resumos de lecturas e conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/as estudantes que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O profesor atenderá e resolverá as dúbidas individualmente ou en grupo, en relación á materia, non só na aula e nas tutorías no despacho, senón tamén a través de correo electrónico e no campo virtual. O obxectivo é proporcionar aos alumnos a orientación, o apoio e a motivación necesarios en proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas de forma autónoma	Para unha mellor aprendizaxe da materia por parte do alumnado, o profesor resolverá aquelas dificultades que lles xurdan respecto da materia, así como de aqueles traballos e exercicios que realicen de forma individual. O profesor atenderá aos alumnos na aula, nas tutorías no despacho e a través do correo electrónico e no campo virtual.

Avaliación

Descrición		Cualificación	Competen- cias Avaliadas
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas mediante a aplicación dos coñecementos adquiridos, da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, e adestrarse en procedementos alternativos de solución. O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara investigacións, memorias, resumos de lecturas e conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/as estudantes que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...	60	CE1 CE3 CE8
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...	40	CE1 CE4 CE7 CE8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Caparrós Civera y Jiménez-Aybar, **El acogimiento familiar. Aspectos jurídicos y sociales**, 2001,
De Andrés Irazazábal y Hernández Catalán, **Filiación, adopción y otras formas de protección de menores**, 2006,
García Garnica, **Aspectos actuales de la protección jurídica del menor**, 2008,
Díez García, **Desamparo de menores y acogimiento**, 1999,
Feliu Rey, **Comentarios a la Ley de adopción**, 1989,
Fluiters Casado, **Acogimiento y adopción**, 1996,
Linacero de la Fuente, **Protección jurídica del menor**, 2001,
Múñoz Rojas, **Perspectiva judicial del acogimiento y la adopción**, 1989,
Pérez Álvarez, **La nueva adopción**, 1989,
Serrano Ruiz-Calderón, **Abandono y desamparo de menores en el Derecho civil español**, 2004,
Vivancos Sánchez, **Constitución de la tutela automática tras la declaración de desamparo**, 2000,

Recomendacións

Plan de Continxencias

Descrición

Mantéñense as metodoloxías, contidos, avaliación e tutorías coa excepción de que estas se desenvolverán total ou parcialmente mediante as ferramentas telemáticas proporcionadas pola Universidade de Vigo (aulas e despachos virtuais, correo electrónico, plataforma Faitic).

Si fose o caso, podería establecerse un plan de contingencia que derivase nunha modalidade mixta, na que unha parte do

estudiantado asistirá ás aulas de forma presencial e outra parte seguirá as clases dun modo síncrono (preferentemente) ou asíncrono.

Si fose o caso , poderíase establecer incluso unha forma totalmente non presencial.

Nestes supostos manteranse igual as metodoloxías, a atención personalizada e os sistemas de avaliación como se indica para a modalidade presencial, adaptando, no seu caso, os grupos do alumnado e as quendas para cumprir coa normativa sanitaria que se estableza no seu momento.

Facilitaríanse á súa vez, recursos online para a preparación e realización de materiais a través da plataforma Faitic.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Adopción Nacional e Internacional de Menores**

Materia	Adopción Nacional e Internacional de Menores			
Código	V08M042V01103			
Titulación	Máster Universitario en Menores en Situación de Desprotección e Conflicto Social			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	4	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Michinel Álvarez, Miguel Ángel			
Profesorado	Álvarez González, Santiago Mariño de Andrés, Ángel Manuel Martínez Hens, Elena Michinel Álvarez, Miguel Ángel			
Correo-e	michinel@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo da adopción nacional e internacional de menores			

Competencias

Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
CG1	capacidade de síntesis e análise
CG2	capacidade de aprender de forma autónoma
CG5	capacidade de resolver problemas de forma efectiva
CE1	Capacidade de comprender sistemáticamente a situación xurídica e social dos menores desprotexidos e en conflito social
CE2	Capacidade de facer unha avaliación e análise crítica da normativa vixente e dos mecanismos de intervención psico-social aplicables ós menores desprotexidos e en conflito social
CE3	Capacidade de aplicar os coñecementos adquiridos e de resolver problemas que afectan ós menores desprotexidos e en conflito social, dende una perspectiva interdisciplinar
CE4	Dominar habilidades e métodos de investigación especificamente relacionados cos menores desprotexidos e en conflito social
CE5	Capacidade de concebir, deseñar e por en práctica, con seriedade académica, un proceso de investigación no ámbito dos menores desprotexidos e en conflito social
CE6	Capacidade de comunicar e compartir coa comunidade académica e a sociedade en xeral os resultados da investigación para o su aproveitamiento efectivo

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Comprensión da situación xurídica e social dos menores desprotexidos.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG5 CE1
Desenvolvemento da capacidade de avaliación e análise da normativa vixente aplicable aos menores desprotexidos.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG5 CE2
Adquisición de coñecementos xurídicos para resolver problemas que afectan aos menores desprotexidos	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG5 CE3
Desenvolvemento de habilidades e métodos de investigación xurídica especificamente relacionados cos menores desprotexidos	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG5 CE4
Incremento da capacidade para abordar un proceso de investigación xurídica no ámbito dos menores desprotexidos.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG5 CE5
Desenvolvemento das habilidades de comunicación dos resultados da investigación para o seu aproveitamento efectivo pola sociedade e a comunidade científica.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG5 CE6

Contidos

Tema	
I. A adopción nacional: introdución.	I. A adopción nacional: introdución.
II. Suxeitos da adopción	II. Suxeitos da adopción
III. Constitución da adopción	III. Constitución da adopción
IV. Efectos da adopción	IV. Efectos da adopción
V. Extinción da adopción	V. Extinción da adopción
VI. A adopción por persoas homosexuais	VI. A adopción por persoas homosexuais
VII. Dereito do fillo a coñecer a súa orixe biolóxica	VII. Dereito do fillo a coñecer a súa orixe biolóxica
VIII. A adopción internacional: fontes	VIII.1.: O Convenio da Haia de 1993 sobre protección do neno e cooperación de autoridades en materia de adopción (introdución). VIII.2.: A Lei española 54/2002 sobre adopción internacional (introdución).

IX. Competencia xudicial internacional para constituír unha adopción en España.	IX.1.: A competencia de xuíces e tribunais españois. IX.2.: A competencia dos cónsules. IX.3.: A cooperación entre autoridades.
X. Lei aplicable á adopción por autoridades españolas.	X.1.: Determinación da lei reitora da adopción. X.2.: Ámbito da lei aplicable.
XI. Recoñecemento de decisións de adopción constituídas por autoridades estranxeiras	XI. 1.: Condicións para o recoñecemento. XI. 2.: Procedemento para o recoñecemento.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas de forma autónoma	0	88	88
Lección maxistral	12	0	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante o exercicio de rutinas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral. Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Enténdese por atención personalizada o tempo que cada profesor reserva para atender e resolver dúbidas ao alumnado en relación a unha materia concreta. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral. Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.	60	CE2 CE3 CE4 CE5 CE6

Lección maxistral Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

40

CE1

Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. Para que o alumnado sexa avaliado deberá asistir como mínimo ao 60% das clases. O alumnado que puntualmente e por motivos xustificadas non poida completar a asistencia ao 60% das clases, deberá poñerse en contacto co/a coordinador/a da materia, quen valorará se a puntual falta de asistencia pode ser suplida polos métodos de avaliación que se lle indiquen. 2. Pola asistencia á clase o alumnado poderá obter ata un 40% da cualificación final. O 60% restante da cualificación final resultará da avaliación das actividades establecidas na Guía docente da materia. 3. En segunda convocatoria, o alumnado deberá entregar os traballos ou actividades esixidas na materia ao longo do curso, e ademáis deberá presentarse a unha proba final, teórica e/ou práctica. A data e a hora do exame da segunda oportunidade serán as previstas no calendario de probas de avaliación aprobado, se procede, pola Comisión Académica do Máster para o curso 2020/2021.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Rodríguez Benot y González Marín, **Estudios sobre adopción internacional**, 2001,

González Martín, Nuria, **Adopción internacional: la práctica mediadora y los acuerdos bilaterales**, 2006,

Feliu Rey, **Comentarios a la Ley de adopción**, 1989,

De Andrés Irazazábal y Hernández Catalán, **Filiación, adopción y otras formas de protección de menores**, 2006,

Recomendacións

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Todas as metodoloxías docentes prevista poden empregarse na contorna virtual ou mixta

* Metodoloxías docentes que se modifican

Non é necesario modificar as metodoloxías previstas, tan só deberán empregarse na contorna virtual

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

As titorías non presenciais desenvolveranse no despacho virtual do profesor

* Modificacións (se proceden) dos contidos a impartir

Non proceden modificacións da contido

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

*https://www.redalyc.org/*pdf/2932/293222932008.*pdf

*https://*ddd.*uab.*cat/pub/*papers/02102862*n77/02102862*n77*p205.*pdf

http://ocw.uc3m.é/dereito-internacional-privado/dereito-internacional-privado/material-de-clase-1/*dip-tema-3.*pdf

*https://*core.*ac.*uk/*reader/13322076

* Outras modificacións

Non son precisas outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Nesta materia séguese un sistema de avaliación continua, polo que non é preciso levar a cabo cambios nas probas de avaliación, dado que o alumnado pode obter o 100% da cualificación por avaliación continua e todas as probas desenvólvense xa nunha contorna virtual, xunto coa avaliación por asistencia a clase, que pode desenvolverse así mesmo sen problema en devandita contorna, así como nunha situación de docencia mixta.

* Probas que se modifican

Non é necesario modificar as probas previstas, xa que consisten na entrega de traballos e exercicios en liña

* Novas probas

Non son precisas novas probas

* Información adicional

Non hai información adicional

DATOS IDENTIFICATIVOS**Procedementos Cívís e Protección de Menores. Xurisdición Voluntaria e Contenciosa**

Materia	Procedementos Cívís e Protección de Menores. Xurisdición Voluntaria e Contenciosa			
Código	V08M042V01104			
Titulación	Máster Universitario en Menores en Situación de Desprotección e Conflicto Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	4	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Pillado González, Esther María			
Profesorado	Pillado González, Esther María Sarabia García, María Jesús			
Correo-e	epillado@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia se estudian os aspectos procesuais das institucións de protección de menores (desamparo, acollemento, adopción...), tanto de xurisdición voluntaria como contenciosa.			

Competencias

Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
CG1	capacidade de síntesis e análise
CG2	capacidade de aprender de forma autónoma
CG3	capacidade de xestión da información
CG4	capacidade de organizar e planificar
CG5	capacidade de resolver problemas de forma efectiva
CG6	capacidade de argumentar e rebatir ideas, aplicando un pensamento crítico e lóxico
CG7	capacidade de investigar de forma colaborativa
CG8	preocupación pola calidade
CG9	comportarse de forma ética e con responsabilidade social como cidadán e como investigador
CG10	comunicarse de maneira efectiva no ámbito académico e investigador
CG11	traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada e interdisciplinar
CG12	capacidade de captar e aproveitar con eficiencia os recursos destinados á investigación
CE1	Capacidade de comprender sistematicamente a situación xurídica e social dos menores desprotexidos e en conflito social
CE2	Capacidade de facer unha avaliación e análise crítica da normativa vixente e dos mecanismos de intervención psico-social aplicables ós menores desprotexidos e en conflito social
CE3	Capacidade de aplicar os coñecementos adquiridos e de resolver problemas que afectan ós menores desprotexidos e en conflito social, dende una perspectiva interdisciplinar
CE4	Dominar habilidades e métodos de investigación especificamente relacionados cos menores desprotexidos e en conflito social
CE5	Capacidade de concebir, deseñar e por en práctica, con seriedade académica, un proceso de investigación no ámbito dos menores desprotexidos e en conflito social
CE6	Capacidade de comunicar e compartir coa comunidade académica e a sociedade en xeral os resultados da investigación para o su aproveitamento efectivo

CE7	Capacidade de facer unha análise crítica e debater en foros de carácter científico e investigador propostas e ideas novas xurdidas no referido ámbito de estudo
CE8	Capacidade de incentivar e impulsar en contextos académicos e profesionais a investigación no ámbito dos menores desprotexidos e en conflito social

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecemento por parte do alumnado das particularidades dos procesos civís de protección de menores así como familiarizarse co seu funcionamento práctico.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8

Contidos

Tema	
Procedementos de xurisdicción voluntaria	- procedemento de constitución xudicial do acollemento. - procedemento de constitución da adopción
Procesos contenciosos de protección de menores	- oposición a resolucións administrativas en materia de protección de menores. - procedemento para determinar a necesidade de asentimento na adopción. - procedemento para acordar a extinción das funcións tuitivas do adoptante. - procedemento de extinción da adopción. - procedemento para declarar a nulidade da adopción. - incidencia da violencia de xénero nos procesos civís de protección de menores.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	12	32	44
Estudo de casos	4	12	16
Resolución de problemas de forma autónoma	0	40	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	No horario de tutorías fixado polo profesor e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as individualmente ou en grupos reducidos, poderán consultar co profesor as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos das materias ou cos exercicios e casos prácticos propostos.
Resolución de problemas de forma autónoma	No horario de tutorías fixado polo profesor e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as individualmente ou en grupos reducidos, poderán consultar co profesor as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos das materias ou cos exercicios e casos prácticos propostos.
Estudo de casos	No horario de tutorías fixado polo profesor e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as individualmente ou en grupos reducidos, poderán consultar co profesor as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos das materias ou cos exercicios e casos prácticos propostos.

Avaliación

Descrición		Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Valórase a asistencia ás sesións maxistrais e a participación do alumno/a nos debates que se susciten na aula.	30	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8
Estudo de casos	Valórase a preparación por parte do alumno/a dos casos presentados polo profesor/a e a súa participación nos debates que sobre eles se susciten na aula	10	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8
Resolución de problemas de forma autónoma	Valóranse as solucións e razonamentos que os alumnos/as dan aos exercicios, problemas e supostos planteados polo profesor. Estes traballos deberán ser feitos de forma autónoma ou en pequenos grupos e entregados por escrito nas datas que se indiquen	60	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para que o/a alumno/a sexa avaliado deberá asistir como mínimo ao 60% das clases.

O/A alumno/a que puntualmente e por motivos xustificadas non poida completar a asistencia ao 60% das clases, deberá poñerse en contacto co/a coordinador/a da materia, quen avaliará se a puntual falta de asistencia pode ser suplida polos métodos de avaliación que se lle indiquen. Pola asistencia á clase o/a alumno/a poderá obter ata un 40% da cualificación final. O 60% restante da cualificación final resultará da avaliación das actividades establecidas na Guía docente da materia.3. En segunda convocatoria, o/a alumno/a deberá entregar os traballos ou actividades esixidas na materia ao longo do curso, e ademais deberá presentarse a unha proba final, teórica e/ou práctica.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Esther González Pillado; Pablo Grande Seara, **Aspectos procesales civiles de la protección del menor**, 2ª, 2006,

Esther González Pillado; Pablo Grande Seara, **Acogimiento y adopción**, 1ª, 2004,

Antonio Javier Pérez Martín, **Derecho de Familia. Adopción, acogimiento, tutela y otras instituciones de protección de menores**, 1ª, 1998,

Bartolomé Bargas Cabrera, **La protección de menores en el ordenamiento jurídico**, 1ª, 1994,

M. I. Feliu Rey, **Comentarios a la Ley de Adopción**, 1989,

P. Gutiérrez Santiago, **Constitución de la adopción: declaraciones relevantes**, 2000,

M. Linacero de la Fuente, **Protección jurídica del menor**, 2001,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Marco Normativo da Protección do Menor/V08M042V01101

Medidas de Protección do Menor en Situación de Risco e Desamparo/V08M042V01102

Plan de Continxencias

Descrición

No caso en que sexa necesaria a suspensión das sesións presenciais do Master coma consecuencia da crise sanitaria provocada pola COVID-19, as metodoloxías docentes que se utilizarán, tanto para a docencia teórica como práctica, son:

- FAITIC e correo electrónico: o profesorado da materia proporciona ó alumnado, a través desta plataforma de teledocencia ou do correo electrónico, diverso tipo de materiais (presentación, esquemas, casos prácticos, exercicios, lecturas recomendadas, etc.) que lles permitan preparar os contidos correspondentes. A través destes mesmos medios o alumnado tamén pode realizar ou entregar os exercicios e actividades que lles sexan requiridos.

- AULAS VIRTUAIS: A través das aulas virtuais do Campus Remoto da Universidade de Vigo, o profesorado impartirá seminarios de xeito análogo á docencia presencial, polo que se dedicarán, fundamentalmente, ao estudo de casos e debate de conclusións. Iso se complementará co traballo autónomo que o alumnado debe dedicar á preparación destes casos.

A impartición destes seminarios será comunicada oportunamente ó alumnado.

Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

O profesorado atenderá ó alumnado de forma personalizada aos efectos de aclarar dúbidas ou compartir impresións sobre os contidos da materia ou outras cuestións de carácter académico. Estas titorías desenvolveranse fundamentalmente a través de correo electrónico. De ser o caso, tamén se poderán realizar titorías colectivas a través das aulas virtuais.

Adaptación da avaliación á docencia non presencial

Co fin de alterar o menos posible o sistema de avaliación que estaba previsto na guía docente da materia, o sistema de avaliación será o seguinte:

- Resultado da avaliación continua, que representará o 40% da nota final. Neste apartado valorarase a asistencia e participación en clase do alumnado ata a data de suspensión da docencia presencial, así coma a realización e entrega das actividades avaliadas encargadas polo profesorado (exercicios, respostas a cuestionarios, casos prácticos, etc.).

- Resolución dun suposto práctico ou realización de traballo individual ou en grupo, que representará o 60% da nota final.

Este mesmo sistema de avaliación seguirase para a segunda oportunidade de exame (convocatoria de xullo).

Nesta segunda oportunidade de exame, o alumnado poderá conservar a nota obtida naquelas partes da avaliación que tivera aprobadas, polo que se manterían os mesmos porcentaxes na avaliación.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
O Menor como Vítima de Feitos Delitivos				
Materia	O Menor como Vítima de Feitos Delitivos			
Código	V08M042V01105			
Titulación	Máster Universitario en Menores en Situación de Desprotección e Conflito Social			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	5	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	García Mosquera, Marta			
Profesorado	García Mosquera, Marta			
Correo-e	mmosquera@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia abórdanse os principais delitos que teñen como vítima a un menor de idade.			

Competencias	
Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
CG1	capacidade de síntesis e análise
CG2	capacidade de aprender de forma autónoma
CG3	capacidade de xestión da información
CG4	capacidade de organizar e planificar
CG5	capacidade de resolver problemas de forma efectiva
CG6	capacidade de argumentar e rebatir ideas, aplicando un pensamento crítico e lóxico
CG7	capacidade de investigar de forma colaborativa
CG9	comportarse de forma ética e con responsabilidade social como cidadán e como investigador
CG10	comunicarse de maneira efectiva no ámbito académico e investigador
CG11	traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada e interdisciplinar
CE1	Capacidade de comprender sistemáticamente a situación xurídica e social dos menores desprotexidos e en conflito social
CE2	Capacidade de facer unha avaliación e análise crítica da normativa vixente e dos mecanismos de intervención psico-social aplicables ós menores desprotexidos e en conflito social
CE3	Capacidade de aplicar os coñecementos adquiridos e de resolver problemas que afectan ós menores desprotexidos e en conflito social, dende una perspectiva interdisciplinar
CE4	Dominar habilidades e métodos de investigación especificamente relacionados cos menores desprotexidos e en conflito social
CE6	Capacidade de comunicar e compartir coa comunidade académica e a sociedade en xeral os resultados da investigación para o su aproveitamiento efectivo
CE7	Capacidade de facer unha análise crítica e debatir en foros de carácter científico e investigador propostas e ideas novas xurdidas no referido ámbito de estudo
CE8	Capacidade de incentivar e impulsar en contextos académicos e profesionais a investigación no ámbito dos menores desprotexidos e en conflito social

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Coñecer a protección penal dispensada aos menores de idade na regulación vixente. Ser capaz de identificar as situacións nas que un menor de idade pode ser vítima de delitos e de aportar solucións xurídicas tendo en conta a realidade social.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG9
CG10
CG11
CE1
CE2
CE3
CE4
CE6
CE7
CE8

Contidos

Tema

1. Delitos contra os dereitos e deberes familiares	1.1. Quebrantamento dos deberes de custodia e inducción de menores ao abandono de domicilio 1.2. Sustracción de menores 1.3. Abandono de familia, menores ou incapaces
2. Delitos contra a integridade física e psíquica do menor.	2.1. Malos tratos físicos e psíquicos: o delito de lesións. Tipos básicos e agravados. 2.2. Violencia habitual no ámbito familiar 2.3. Acoso escolar
3. Tutela penal do menor e incapaz na esfera sexual	3.1. Agresións e abusos sexuais 3.2. Prostitución e corrupción de menores. Pornografía infantil

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas de forma autónoma	0	105	105
Lección maxistral	20	0	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O/a alumno/a debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar. O/a alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma. O/a estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción. Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.

Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudantado. Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo. Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral.
-------------------	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Levaráse a cabo prioritariamente con titorías individuais a través de Campus Remoto.
Resolución de problemas de forma autónoma	Levaráse a cabo prioritariamente con titorías individuais a través de Campus Remoto.

Avaliación

Descrición		Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar. O alumnado debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma. O/a estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción. Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.	60	CE1 CE2 CE3 CE4 CE6 CE7 CE8
Lección maxistral	Exposición por parte do/a profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo/a estudante. Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo. Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral.	40	CE1 CE2 CE3 CE4 CE6 CE7 CE8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira oportunidade (xaneiro)

1º Para que o/a alumno/a sexa avaliado deberá asistir como mínimo ao 60% das clases. O/a alumno/a que puntualmente e por motivos xustificadas non poida completar a asistencia ao 60% das clases, deberá poñerse en contacto coa coordinadora da materia, quen avaliará se a puntual falta de asistencia pode ser suplida polos métodos de avaliación que se lle indiquen.

2º Pola asistencia á clase o/a alumno/a poderá obter ata un 40% da cualificación final.

3º O 60% restante da cualificación final resultará da avaliación das actividades establecidas na Guía docente da materia.

Segunda oportunidade (xullo)

O/A alumno/a deberá presentarse a unha proba final, teórica e/ou práctica. A data e a hora do exame da segunda oportunidade serán as previstas no calendario de probas de avaliación aprobado, se procede, pola Comisión Académica do Máster para o curso

Bibliografía. Fuentes de información**Bibliografía Básica**

Silva Sánchez, Jesús-María (Dir.), **Lecciones de Derecho Penal. Parte Especial**, 6ª., Atelier, 2019

Muñoz Conde, Francisco/López Pelegrín, Carmen, **Derecho Penal. Parte Especial**, 22ª., Tirant lo Blanch, 2019

González Cussac, José Luis (Coord.), **Derecho Penal. Parte Especial**, 6ª., Tirant lo Blanch, 2019

Bibliografía Complementaria

Quintero Olivares, Gonzalo (Dir.), **Comentarios al Código Penal Español**, 7ª., Aranzadi, 2016

Queralt Jiménez, Joan, **Derecho Penal Español. Parte Especial**, 7ª., Atelier, 2015

Mayordomo Rodrigo, Virginia, **Aspectos criminológicos, victimológicos y jurídicos de los malos tratos en el ámbito familiar**, Universidad del País Vasco, Servicio editorial, 2003

Lameiras Fernández, María/Orts Berenguer, Enrique (Coords.), **Delitos sexuales contra menores. Abordaje psicológico, jurídico y policial**, Tirant lo Blanch, 2014

Mendoza Calderón, Silvia, **El Derecho penal frente a las formas de acoso a menores**, Tirant lo Blanch, 2014

Villacampa Estiarte, Carolina, **El Delito de Online Child Grooming o Propuesta Sexual Telemática a Menores**, Tirant lo Blanch, 2015

Ramos Vázquez, José Antonio, **Política criminal, cultura y abuso sexual de menores**, Tirant lo Blanch, 2016

Gutiérrez i Albentosa, Joan Manel, **El principio de legalidad en la jurisdicción de menores**, Bosch, 2017

Murtula Lafuente, Virginia, **El interés superior del menor y las medidas civiles a adoptar en supuestos de violencia de género**, Dykinson, 2016

Abadías Selma, Alfredo, **La violencia filio-parental y la reinserción del menor infractor. Consideraciones penales y criminológicas**, Bosch, 2016

Pérez Vallejo, Ana Mª./Pérez Ferrer, Fátima, **Bullying, cyberbullying y acoso con elementos sexuales. Desde la prevención a la reparación del daño**, Dykinson, 2016

Fernández Hernández, Antonio (Coord.)/Cuerda Arnau, Mª Luisa (Dir.), **Menores y redes sociales. Cyberbullying, cyberstalking, cibergrooming, pornografía, sexting, radicalización y otras formas de violencia en la red**, Tirant lo Blanch, 2016

San Segundo Manuel, Teresa, **A vueltas con la violencia. Una aproximación multidisciplinar a la violencia de género**, Tecnos, 2016

Ramón Fernández, Francisca, **Menor y violencia de género**, Tirant lo Blanch, 2018

Martínez García, Clara, **Protección jurídica de las personas menores de edad frente a la violencia**, Aranzadi, 2018

Cuervo García, Ana L., **Menores maltratadores en el hogar: un estudio del fenómeno de la violencia filio-parental**, José María Bosch Editor, 2018

Monge Fernández, Antonia, **El delito de sustracción de menores: aspectos dogmáticos y jurisprudenciales**, Editorial Bosch, 2017

García Guilabert, Natalia, **El ciberacoso: análisis de la victimización de menores en el ciberespacio desde la teoría de las actividades cotidianas**, B de F, 2017

Tamarit Sumalla, Josep M., **La victimización sexual de menores de edad y la respuesta del sistema de justicia penal**, B de F, 2017

Díez Peralta, Eva, **El matrimonio infantil y forzado en el Derecho internacional**, Tirant lo Blanch, 2019

Maravall Buckwalter, Isabel, **La declaración del menor en el proceso penal**, Tirant lo Blanch, 2019

De Montalvo Jääskeläinen, Federico, **Menores de edad y consentimiento informado**, Tirant lo Blanch, 2019

Asensio Sánchez, Miguel Ángel, **Minoría de edad y libertad religiosa en el ordenamiento jurídico español**, Tirant lo Blanch, 2019

Chéliz Inglés, Mª. Carmen, **La sustracción internacional de menores y la mediación. Retos y vías prácticas de solución**, Tirant lo Blanch, 2018

Domínguez Oliveros, Inmaculada, **¿Custodia compartida preferente o interés del menor?**, Tirant lo Blanch, 2018

Faggiani, Valentina, **Desafíos de la protección de menores en la sociedad digital**, Tirant lo Blanch, 2018

Lafont Nicuesa, Luis, **La determinación de la edad del presunto menor extranjero. Pasaporte contra pruebas médicas**, Tirant lo Blanch, 2018

Padilla, Dolores, **El síndrome de alienación parental**, Tirant lo Blanch, 2018

Verdera Izquierdo, Beatriz, **La actual configuración jurídica del interés del menor. De la discrecionalidad a la concreción**, Aranzadi, 2019

Bastante Granel, Víctor (Coord.), **La protección del menor. Situaciones y cuestiones actuales**, Comares, 2019

Gutiérrez i Albentosa, Joan Manel, **El principio del interés del menor. A propósito de la estancia de menores con sus madres reclusas en centros penitenciarios**, J. B. Bosch, 2019

Cabrera Martín, Myriam, **La victimización sexual de menores en el Código penal español y en la política criminal internacional**, Dykinson, 2019

Monge Fernández, Antonia (Dir.), **La sustracción internacional de menores desde una perspectiva multidisciplinar**, J. B. Bosch, 2019

Ortega Navarro, Rafael Carlos, **El régimen jurídico del menor privado de libertad en los centros de internamiento de menores infractores**, Aranzadi, 2018

Andreu Martínez, Mª Belén, **La autonomía del menor en la asistencia sanitaria y el acceso a su historia clínica**, Aranzadi, 2018

Corbacho Gómez, José Antonio (Dir.), **Protección civil y penal de los menores y de las personas mayores vulnerables**, Aranzadi, 2018

Pérez Díaz, Raquel, **Los derechos al honor, a la intimidad personal y familiar y a la propia imagen de los menores en el siglo XXI**, Aranzadi, 2018

Reyes Cano, Paula, **El olvido de los derechos de la infancia en la violencia de género**, Reus, 2019

GUTIÉRREZ I ALBENTOSA, Joan Manel, **El principio del interés del menor**, JM Bosch Editor, 2019

CISTERMAS VELIS, Luciano, **El delito de producción de pronografía infanto-juvenil como lesión a la intimidad y el honor de los menores de edad**, Tirant lo Blanch, 2018

DÍAZ CORTÉS, Lina Mariola, **El sexting secundario entre menores**, Aranzadi Thomson Reuters, 2020

ORTEGA NAVARRO, Rafael Carlos, **El régimen jurídico del menor privado de libertad en los centros de internamiento de menores infractores**, Aranzadi, 2018

Recomendaciones

Plan de Continxencias

Descripción

ADAPTACIÓN METODOLÓXICA

Ante a (altamente) previsible suspensión da presencialidade por razóns de urxencia sanitaria derivada do risco de contaxio por Covid-19, a docencia da materia se desenvolverá a través dos medios telemáticos que a Universidade de Vigo dispoña no seu momento.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
O Menor como Infractor				
Materia	O Menor como Infractor			
Código	V08M042V01106			
Titulación	Máster Universitario en Menores en Situación de Desprotección e Conflito Social			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	5	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Vicente Remesal, Javier de			
Profesorado	Vicente Remesal, Javier de			
Correo-e	jremesal@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Analízanse os aspectos criminolóxicos e sobre todo dogmáticos da responsabilidade penal por feitos labores por menores. Ademais, estudo específico da Lei Penal do Menor en España.			

Competencias	
Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoitado nun contexto de investigación.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
CG1	capacidade de síntesis e análise
CG2	capacidade de aprender de forma autónoma
CG3	capacidade de xestión da información
CG4	capacidade de organizar e planificar
CG5	capacidade de resolver problemas de forma efectiva
CG6	capacidade de argumentar e rebatir ideas, aplicando un pensamento crítico e lóxico
CG7	capacidade de investigar de forma colaborativa
CG9	comportarse de forma ética e con responsabilidade social como cidadán e como investigador
CG10	comunicarse de maneira efectiva no ámbito académico e investigador
CG11	traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada e interdisciplinar
CG12	capacidade de captar e aproveitar con eficiencia os recursos destinados á investigación
CE1	Capacidade de comprender sistematicamente a situación xurídica e social dos menores desprotexidos e en conflito social
CE2	Capacidade de facer unha avaliación e análise crítica da normativa vixente e dos mecanismos de intervención psico-social aplicables ós menores desprotexidos e en conflito social
CE3	Capacidade de aplicar os coñecementos adquiridos e de resolver problemas que afectan ós menores desprotexidos e en conflito social, dende una perspectiva interdisciplinar
CE4	Dominar habilidades e métodos de investigación especificamente relacionados cos menores desprotexidos e en conflito social
CE5	Capacidade de concebir, deseñar e por en práctica, con seriedade académica, un proceso de investigación no ámbito dos menores desprotexidos e en conflito social
CE6	Capacidade de comunicar e compartir coa comunidade académica e a sociedade en xeral os resultados da investigación para o seu aproveitamento efectivo
CE7	Capacidade de facer unha análise crítica e debatir en foros de carácter científico e investigador propostas e ideas novas xurdidas no referido ámbito de estudo
CE8	Capacidade de incentivar e impulsar en contextos académicos e profesionais a investigación no ámbito dos menores desprotexidos e en conflito social

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Capacidade de comprender sistemáticamente la situación jurídica y social de los menores desprotegidos y en conflicto social	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG9 CG10 CG11 CG12 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8

Contidos

Tema	
1. Orixe evolución do Dereito penal de menores	1.1. Concepto e evolución 1.1.1. Dereito penal e Dereito penal do menor 1.1.2. Modelos de xustiza xuvenil 1.1.3. Concepto de menor e criterios para a determinación 1.1.4. Consideracions criminolóxicas sobre mozas e menores no ámbito da delincuencia. Menores infractores e menores vítimas 1.2. O Dereito penal de menores no plano internacional 1.3. Orixe e evolución do Dereito penal de menores en España 1.3.1. A Lei de Tribunais Tutelares de Menores de 1948 1.3.2. Precedentes inmediatos da normativa actual: A Lei Orgánica 4/1992, de 5 de xullo (Lei Orgánica Reguladora da Competencia e Procedemento dos Xulgados de Menores) 1.3.3. A normativa sobre menores no Código Penal de 1995. 1.3.4. Lei Orgánica 5/2000 e as súas posteriores reformas
2. Principios informadores e presupostos básicos de aplicación da LORPM	2.1.1. Natureza penal/sancionadora-educativa 2.1.2. Vías de desjudicialización: conciliación e reparación 2.1.3. Sistema de garantías 2.1.4. Diferenciación de tramos a efectos procesuais e sancionadores 2.2. Orzamentos básicos para a aplicación da LORPM 2.2.1. Ambito de aplicación 2.2.2. Competencias dos xuíces de menores 2.2.3. Intervención do Ministerio Fiscal 2.2.4. Bases da responsabilidade dos menores

3. As medidas e a súa execución na LORPM

- 3.1. Consecuencias xurídico-penais: as medidas
 - 3.1.1. Clases de medidas
 - 3.1.2. Períodos das medidas, criterios de elección e de imposición
 - 3.1.3. Regras xerais de aplicación e duración das medidas
 - 3.1.4. Regras especiais de aplicación e duración das medidas
- 3.2. Principios e competencia na execución das medidas
 - 3.2.1. Competencia xudicial
 - 3.2.2. Competencia administrativa
- 3.3. Regras (xerais) para a execución das medidas
 - 3.3.1. Liquidación da medida e traslado do menor a un centro
 - 3.3.2. Refundición de medidas impostas
 - 3.3.3. Expediente persoal da persoa sometida; aplicación dunha medida
 - 3.3.4. Informes sobre a execución
 - 3.3.5. Quebrantamento da execución
 - 3.3.6. Substitución das medidas
 - 3.3.7. Presentación de recursos
 - 3.3.8. Cumprimento da medida
- 3.4. Regras para a execución das medidas privativas de liberdade
 - 3.4.1. Centros para a execución das medidas privativas de liberdade
 - 3.4.2. Principio de resocialización
 - 3.4.3. Dereitos dos menores internados
 - 3.4.4. Deberes dos menores internados
 - 3.4.5. Información e reclamación
 - 3.4.6. Medidas de vixilancia e seguridade
 - 3.4.7. Réxime disciplinario

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas de forma autónoma	0	105	105
Lección maxistral	20	0	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral. Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma. O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción. Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de maneira autónoma. Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo. Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Atención personalizada neste apartado

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral. Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma. O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción. Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de maneira autónoma. Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates. realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.	60	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo. Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral.	40	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira oportunidade (xaneiro)

1.º Para que o/a alumno/a sexa avaliado/a deberá asistir como mínimo ao 60% das clases. O/A alumno/a que puntualmente e por motivos xustificadas non poida completar a asistencia ao 60% das clases, deberá poñerse en contacto co coordinador da materia, quen avaliará se a puntual falta de asistencia pode ser suplida polos métodos de avaliación que se lle indiquen.

2.º Pola asistencia á clase o/a alumno/a poderá obter ata un 40% da cualificación final.

3.º O 60% restante da cualificación final resultará da avaliación das actividades establecidas na Guía docente da materia.

Segunda oportunidade (xullo)

O/A alumno/a deberá presentarse a unha proba final, teórica e/ou práctica.

A data e a hora do exame da segunda oportunidade serán as previstas no calendario de probas de avaliación aprobado, se procede, pola Comisión Académica do Máster para o curso 2020/2021

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Pérez Machío, Ana Isabel, **El tratamiento jurídico penal de los menores infractores**, 978-84-8456-521-5, Tirant lo Blanch, 2007
- COLÁS TURÉGANO, A., **Derecho penal de menores**, 9788490040812, Tirant lo Blanch, La Ley, 2011
- MONTERO HERNANZ, Tomás, **Legislación penal juvenil comentada y concordada**, 9788481268720, La Ley, 2011
- GARCÍA PÉREZ, Octavio, **Las medidas y su ejecución en el sistema de justicia penal juvenil.**, 9788413137612, Tirant lo Blanch, 2019
- WEST, Donald J., **La delincuencia juvenil**, 9789563926118, Ediciones Olejnik, 2019
- DÍAZ MAROTO Y VILLAREJO, Julio, **Comentarios a la ley reguladora de la responsabilidad penal de los menores.**, 9788491979951, Civitas, 2019
- DE LEO, Gaetano, **La justicia de menores. La delincuencia juvenil y sus instituciones.**, 9789563925692, Ediciones Olejnik, 2019
- KAUFMANN, Hilde, **Delinquentes juveniles. Diagnósis y juzgamiento.**, 9789563924558, Ediciones Olejnik, 2019
- VAZQUEZ GONZALEZ, Carlos, **Delincuencia juvenil**, 9788413240466, Dykinson, S.L. - Libros, 2019
- FERNÁNDEZ MOLINA, Esther, **Justicia de Menores**, 9788491712268, Editorial Síntesis, S.A., 2019
- VARIOS AUTORES, **Guía práctica de responsabilidad penal de los menores.**, 9788413090399, Aranzadi, 2018
- VELASCO RETAMOSA, José Manuel, **Menores Extranjeros: Problemas Actuales y Retos Jurídicos.**, 9788491696902, Tirant lo Blanch, 2018
- MONTERO HERNANZ, Tomás, **La privación de libertad de menores y los estándares internacionales.**, 9788490206812, La Ley, 2018
- NICOLÁS GARCÍA, José Neftalí, **Postulados jurídicos de la responsabilidad penal de los menores.**, 9788491775072, Aranzadi, 2017
- PERIAGO MORANT, Juan José, **La ejecución de la medida de internamiento de menores infractores.**, 9788491692652, Tirant lo Blanch, 2017
- VIDAL HERRERO-VIÖR, María Sonsoles, **Delincuencia juvenil on line. El menor infractor y las tecnologías de la información y comunicación**, 9789897123801, Jurua Editorial, 2016
- MARTÍNEZ RODRIGUEZ, José Antonio, **Comentario a la ley orgánica 5/2000, de 12 de enero, reguladora de la responsabilidad penal de los menores**, 9788494433283, J. M. Bosch Editor, 2015
- OGYENA HUERTA, Jaime, **Ley Orgánica de Responsabilidad Penal de los Menores con Jurisprudencia**, 9788490594735, Aranzadi, 2014
- CRIVELLI, A. Ezequiel, **Derecho Penal Juvenil. Un Estudio Sobre La Transformación De Los Sistemas De Justicia Penal Juvenil.**, 9789974708266, B de f Montevideo-Buenos Aires, 2014
- COLOMER HERNÁNDEZ, Ignacio, **Mediación con menores infractores en España y los países de su entorno**, 9788490047170, Tirant lo Blanch, 2012
- Bibliografía Complementaria**
- www.iustel.com,**
- Martín López, M.ª Teresa, **Justicia con menores. Menores infractores y menores víctimas**, 978-84-8427-027-0, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Castilla-La Mancha,
- Cuello Contreras, Joaquín, **El nuevo Derecho penal de menores**, Civitas,
- Mora Alarcón, José Antonio, **Derecho penal y procesal de menores (Doctrina, jurisprudencia y formularios)**, Tirant lo Blanch,
- Ventas Sastre, Rosa, **Estudio de la minoría de edad desde una perspectiva penal, psicológica y criminológica**, Edersa,
- Vázquez González, Carlos, **Derecho penal juvenil europeo**, Dykinson,
- Vázquez González, Carlos, **Delincuencia juvenil: consideraciones penales y criminológicas**, Colex,
- Sola Reche, Esteban/Hernández Plasencia, José U./Flores Mendoza, Fátima/García Medina, Pablo (Coords, **Derecho penal y psicología del menor**, Comares,
- Rivero Fernández, Francisco, **El interés del menor**, Dykinson,
- Polo Rodríguez, Javier José/Buendía, Huélamo, **La nueva Ley penal del menor**, Colex,
- Pérez Jiménez, Fátima, **Menores infractores: estudio empírico de la respuesta penal**, Tirant lo Blanch,
- García Pantoja, Félix (Dir.), **La Ley de Responsabilidad Penal del Menor. Situación actual**, Consejo General del Poder Judicial,
- Ornosa Fernández, María Rosario, **Derecho penal de menores. Comentarios a la Ley Orgánica 5/2000, de 12 de enero, reguladora de la responsabilidad penal de los menores y a su Reglamento aprobado por Real Decreto 1774/2004, de 30 de ju**, Bosch,
- Martín Cruz, Andrés/Romeo Casabona, Carlos María, **Los fundamentos de la capacidad de culpabilidad penal por razón de la edad**, Comares,
- López López, José Ramón/López Soler, Concepción, **Conducta antisocial y delictiva en la adolescencia**, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Murcia,
- López López, Alberto Manuel, **La Ley penal del menor y el reglamento para su aplicación: comentarios, concordancias y jurisprudencia**, Comares,
- Landrove Díaz, Gerardo, **Introducción al Derecho penal de menores**, Tirant lo Blanch,
- Landrove Díaz, Gerardo, **Derecho Penal de menores**, Tirant lo Blanch,
- Jorge Barreiro, Agustín/Feijoo Sánchez, Bernardo, **Nuevo Derecho penal juvenil: una perspectiva interdisciplinar: ¿qué hacer con los menores delinquentes?**, Atelier,
- Iglesias Machado, Salvador, **Consideraciones de política criminal: globalización, violencia juvenil y actuación de los poderes públicos**, Dykinson,

Higuera Guimerá, Juan Felipe, **Derecho penal juvenil**, Bosch,

Herrero Herrero, César, **Delincuencia de menores. Tratamiento criminológico y jurídico**, Dykinson,

González-Cussac, J.L./Cuerda Arnau, M.ª L. (Coords.), **Estudios sobre la responsabilidad penal del menor**, Servicio de Publicaciones de la Universitat Jaume I,

González Cussac/Tamarit Sumalla/Gómez Colomer (Coords.), **Justicia penal de menores y jóvenes (análisis sustantivo y procesal de la nueva regulación)**, Tirant lo Blanch,

Gómez Rivero, Carmen (Coord.), **Comentarios a la Ley penal del menor (Conforme a las reformas introducidas por la LO 8/2006)**, Iustel,

García Pérez, Octavio (Dir.), **La delincuencia juvenil ante los Juzgados de Menores**, Tirant lo Blanch,

Dolz Lago, Manuel Jesús, **Comentarios a la Legislación Penal de Menores: incorpora las últimas reformas legales de la LO 8/2006**, Tirant lo Blanch,

Cruz Márquez, Beatriz, **La medida de internamiento y sus alternativas en el Derecho penal juvenil**, Dykinson,

Díaz-Maroto y Villarejo, Julio (Dir.), **Comentarios a la Ley reguladora de la responsabilidad penal de los menores**, Thomson-Civitas,

Cruz Márquez, Beatriz, **Educación y prevención general en el Derecho penal de menores**, Marcial Pons,

Cervelló Donderis, Vicenta, **La medida de internamiento en el Derecho penal del menor**, Tirant lo Blanch,

Marín Pedreño, Carolina, **Sustracción internacional de menores y proceso legal para la restitución del menor**, Ley 57,

AA.VV. Dir. Benítez Ortúzar/ Cruz Blanca, **El Derecho Penal de menores a debate: I Congreso Nacional sobre Justicia Penal Juvenil**, Dykinson,

AA.VV. Dir. Lorenzo Morillas Cueva, **El menor como víctima y victimario de la violencia social. Estudio Jurídico**, Dykinson,

Nieto Morales, Concepción, Hermosa Martínez, Ana María y Escanciano Sánchez, Felipe, **Intervención con menores en conflicto con la ley**, Dykinson,

Ramos Vázquez, José Antonio, **Política Criminal, Cultura y Abuso Sexual de Menores**, Dykinson,

Nieto Morales, Concepción, Valpuesta Contreras, Daniel y Abascal Monedero, Pablo, **Guía de intervención administrativa y judicial con menores de protección**, Dykinson,

Goyena Huerta, Jaime, **Ley orgánica de responsabilidad penal de los menores con jurisprudencia**, Aranzadi,

Martínez Rodríguez, José Antonio, **Comentario a la Ley Orgánica 5/2000, de 12 de enero, reguladora de la responsabilidad penal de los menores**, J. Bosch,

Coquillat Vicente, Angela, **Proceso Penal de Menores. Esquemas y Formularios**, Tirant Lo Blanch,

Orts Berenguer, Enrique (coord.) y Lameiras Fernández, María (coord.), **Delitos sexuales contra menores. Abordaje psicológico, jurídico y policial**, Tirant Lo Blanch,

Moreno Gálvez, María A. y Corbalán Olivert, Montserrat, **Reincidencia y mediación en menores**, Jose Maria Bosch,

Nieto Morales, Concepción, **La violencia intrafamiliar. Menores, jóvenes y género Una mirada desde la práctica profesional**, Jose Maria Bosch,

González Pillado, Esther (coord.), **Mediación con menores infractores en España y los países de su entorno**, Tirant Lo Blanch,

Montero Hernanz, T. / Vicente Martínez R., **Vademecum de justicia juvenil**, Tirant Lo Blanch,

Recomendacións

Plan de Continxencias

Descrición

Nas continxencias que poidan xurdir como consecuencia da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, seguiranse as indicacións establecidas pola Universidade de Vigo, para compatibilizar a docencia (presencial e non presencial) cos requisitos de salvagarda da seguridade e Saúde.

Mantéñense todas as metodoloxías de ensino. Ditas metodoloxías, se é necesario, levaranse a cabo empregando os recursos telemáticos postos a disposición pola Universidade de Vigo: plataforma de teledocencia, aulas e oficinas virtuais do campus de integración remota.

O autoaprendizaxe por parte dos estudantes non require modificacións respecto do que se aplica en circunstancias normais. Ademais dos materiais didácticos ofrecidos a través da plataforma Fatic, este ano incluíronse na guía docente un número considerable de libros publicados recentemente sobre o contido da materia como bibliografía básica.

As posibles continxencias non xeran, en principio, ningunha adaptación respecto ao sistema de avaliación (contemplado na guía docente) en circunstancias normais.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Proceso Penal de Menores				
Materia	Proceso Penal de Menores			
Código	V08M042V01201			
Titulación	Máster Universitario en Menores en Situación de Desprotección e Conflicto Social			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	5	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Grande Seara, Pablo			
Profesorado	Fernández Fustes, María Dolores Grande Seara, Pablo			
Correo-e	pgrande@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia estúdase o proceso penal que se aplica para enxuciar aos menores (entre 14 e 18 anos) que cometen feitos delictivos, e as súas particularidades con respecto ao proceso penal que rexe para os adultos			

Competencias	
Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
CG1	capacidade de síntesis e análise
CG2	capacidade de aprender de forma autónoma
CG3	capacidade de xestión da información
CG4	capacidade de organizar e planificar
CG5	capacidade de resolver problemas de forma efectiva
CG6	capacidade de argumentar e rebatir ideas, aplicando un pensamento crítico e lóxico
CG7	capacidade de investigar de forma colaborativa
CG8	preocupación pola calidade
CG9	comportarse de forma ética e con responsabilidade social como cidadán e como investigador
CG10	comunicarse de maneira efectiva no ámbito académico e investigador
CG11	traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada e interdisciplinar
CE1	Capacidade de comprender sistematicamente a situación xurídica e social dos menores desprotexidos e en conflito social
CE2	Capacidade de facer unha avaliación e análise crítica da normativa vixente e dos mecanismos de intervención psico-social aplicables ós menores desprotexidos e en conflito social
CE3	Capacidade de aplicar os coñecementos adquiridos e de resolver problemas que afectan ós menores desprotexidos e en conflito social, dende una perspectiva interdisciplinar
CE4	Dominar habilidades e métodos de investigación especificamente relacionados cos menores desprotexidos e en conflito social
CE6	Capacidade de comunicar e compartir coa comunidade académica e a sociedade en xeral os resultados da investigación para o su aproveitamiento efectivo
CE7	Capacidade de facer unha análise crítica e debatir en foros de carácter científico e investigador propostas e ideas novas xurdidas no referido ámbito de estudo
CE8	Capacidade de incentivar e impulsar en contextos académicos e profesionais a investigación no ámbito dos menores desprotexidos e en conflito social

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Coñecemento por parte do estudante das particularidades da xurisdicción penal de menores en España e dos principios informadores e especialidades do proceso penal de menores; así como familiarizarse co seu funcionamento práctico.	CB2 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CE1 CE2 CE3 CE4 CE6 CE7 CE8
---	---

Contidos

Tema

Suxeitos intervinientes no proceso penal de menores- Xulgados de menores

- Ministerio Fiscal
- Policía xudicial
- O menor imputado
- O abogado do menor
- A vítima. O acusador particular
- O Equipo Técnico

Os Xulgados de Menores

- Organización
- Ámbito competencial

Principios informadores do proceso penal de menores

Desenvolvemento do proceso penal de menores

- Incoación do expediente de reforma
- Fase de instrucción (Expediente de reforma)
- Fase de audiencia ou xuízo
- Sentencia
- Recursos

Medidas cautelares no proceso penal de menores

A responsabilidade civil derivada do delito no proceso penal de menores

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	13	42	55
Estudo de casos	2	17	19
Estudo previo	0	50	50
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución
Estudo previo	Busca, lectura e estudo de bibliografía, lexislación e xurisprudencia, que se realizarán de forma autónoma por parte do alumnado

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Estudo de casos	Con ocasión das sesións presenciais do Master, o profesor atenderá aos alumnos de forma personalizada ó efecto de aclarar dúbidas ou compartir impresións sobre os contidos da materia ou outras cuestións de carácter académico
Lección maxistral	Con ocasión das sesións presenciais do Master, o profesor atenderá aos alumnos de forma personalizada ó efecto de aclarar dúbidas ou compartir impresións sobre os contidos da materia ou outras cuestións de carácter académico
Estudo previo	Con ocasión das sesións presenciais do Master, o profesor atenderá aos alumnos de forma personalizada ó efecto de aclarar dúbidas ou compartir impresións sobre os contidos da materia ou outras cuestións de carácter académico

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Lección maxistral	Valórase a asistencia ás sesións maxistrais e a participación do alumno nos debates que se susciten na aula	40	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG8 CG10	CE6 CE7 CE8
Estudo de casos	Valórase a preparación por parte dos alumnos/as dos casos presentados polo profesor e a súa participación nos debates que sobre eles se susciten na aula	30	CB2 CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG7	CE1 CE2 CE3 CE4
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta. Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	30	CG1 CG2 CG3 CG6	CE2 CE3

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. Para que o/a alumno/a sexa avaliado deberá asistir como mínimo ao 60% das clases. O/A alumno/a que puntualmente e por motivos xustificadas non poida completar a asistencia ao 60% das clases, deberá poñerse en contacto co/a coordinador/a da materia, quen avaliará se a puntual falta de asistencia pode ser suplida polos métodos de avaliación que se lle indiquen.
2. Pola asistencia e participación na clase o/a alumno/a poderá obter ata un 40% da cualificación final. O 60% restante da cualificación final resultará da avaliación das actividades establecidas na Guía docente da materia.
3. En segunda convocatoria, o/a alumno/a deberá entregar os traballos ou actividades esixidas na materia ao longo do curso, e ademais deberá presentarse a unha proba final, teórica e/ou práctica. A data e hora do exame da segunda convocatoria serán as previstas no calendario de probas de avalización aprobado pola Comisión Académica do Master para o curso 2020/2021.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ornosa Fernández, M.R., **Derecho Penal de Menores. Comentarios a la Ley Orgánica 5/2000, de 12 de enero, reguladora de la responsabilidad penal de los menores**, Bosch, 2007

De Urbano Castrillo, E. y De la Rosa Cortina, J.M., **La Responsabilidad Penal de los Menores (Adaptada a la LO 8/2006, de 4 de diciembre)**, Thomson-Aranzadi, 2007

González Pillado, E. (Coord.), **Proceso Penal de Menores**, Tirant lo Blanch, 2008

García-Rostán Calvín, G., **El Proceso Penal de Menores**, Thomson-Aranzadi, 2007

Bibliografía Complementaria

López López, A.M., **Ley Orgánica reguladora de la responsabilidad penal de los menores (Comentarios, concordancias y jurisprudencia)**, Comares, 2004

Dolz Lago, M.J., **Comentarios a la Legislación Penal de Menores**, Tirant lo Blanch, 2007

ESCANCIANO SÁNCHEZ y otros, **Intervención con menores en conflicto con la ley**, Dykinson, 2016

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

Dende o momento da suspensión das sesións presenciais do Master as metodoloxías docentes que se utilizarán, tanto para a docencia teórica como práctica, son:

- FAITIC e correo electrónico: o profesorado da materia proporciona ó alumnado, a través desta plataforma de teledocencia ou do correo electrónico, diverso tipo de materiais (presentación, esquemas, casos prácticos, exercicios, lecturas recomendadas, etc.) que lles permitan preparar os contidos correspondentes. A través destes mesmos medios o alumnado tamén pode realizar ou entregar os exercicios e actividades que lles sexan requiridos.

- AULAS VIRTUAIS: A través das aulas virtuais do Campus Remoto da Universidade de Vigo, o profesorado impartirá seminarios de xeito análogo á docencia presencial. Iso se complementará co traballo autónomo que o alumnado debe dedicar á preparación destes seminarios. A impartición dos mesmos será comunicada oportunamente ó alumnado e adaptarse ás datas e horarios que estaban fixados no cronograma da materia.

Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías):

O profesorado atenderá ó alumnado de forma personalizada aos efectos de aclarar dúbidas ou compartir impresións sobre os contidos da materia ou outras cuestións de carácter académico. Estas titorías desenvolveranse fundamentalmente a través de correo electrónico. De ser o caso, tamén se poderán realizar titorías colectivas a través das aulas virtuais.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Co fin de alterar o menos posible o sistema de avaliación que está previsto na guía docente da materia, o sistema de avaliación no caso de docencia mixta ou non presencial será o seguinte:

- Resultado da avaliación continua, que representará o 40% da nota final. Neste apartado valorarase a asistencia e participación en clase do alumnado ata a data de suspensión da docencia presencial, así coma a realización e entrega das actividades avaliábeis que lles sexan encargadas polo profesorado (exercicios, respostas a cuestionarios, casos prácticos, etc.).

- Test teórico-práctico, que representará o 30% da nota final. Esta proba test realizarase de xeito virtual, a través da plataforma Faitic, na data e hora que oportunamente se comunicará ó alumnado.

- Resolución dun suposto práctico, que representará o 30% da nota final. Esta proba consistirá na resolución dun suposto práctico que se lle fará chegar ó alumnado a través da plataforma Faitic, e que unha vez realizado, deberán remitir ó profesorado polo mesmo medio. Para a realización desta proba daránselle no seu momento ó alumnado as instrucións oportunas.

No caso do alumnado que opte por non seguir a avaliación continua (por non ter asistido ás sesións presenciais nin entregar as actividades avaliábeis encargadas) o sistema de avaliación consistirá na realización dunha proba test teórico-práctica, que suporá o 50% da nota final; e na resolución dun suposto práctico, que representará outro 50% da nota final. Ámbalas dúas probas se levarán a cabo da mesma forma indicada anteriormente. Este mesmo sistema de avaliación seguirá tamén, no seu caso, para a segunda oportunidade de exame (convocatoria de xullo).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
A Intervención Socio-Educativa con Menores en Situación de Risco, Desprotección e Conflicto Social				
Materia	A Intervención Socio-Educativa con Menores en Situación de Risco, Desprotección e Conflicto Social			
Código	V08M042V01202			
Titulación	Máster Universitario en Menores en Situación de Desprotección e Conflicto Social			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	7	OB	1	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa Dereito público Dereito público especial Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Verde Diego, María del Carmen			
Profesorado	Aguiar Fernández, Francisco Javier Arias Martínez, María Antonia Braña Rey, Fatima Casado Neira, David González Rodríguez, Rubén Pazos Perez, Alexandre Rodriguez Martin Retortillo, Rosa Maria Verde Diego, María del Carmen			
Correo-e	carmenverde@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Master en menores en situación de desprotección e conflito social			

Competencias	
Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
CG1	capacidade de síntesis e análise
CG2	capacidade de aprender de forma autónoma
CG3	capacidade de xestión da información
CG4	capacidade de organizar e planificar
CG5	capacidade de resolver problemas de forma efectiva
CG6	capacidade de argumentar e rebatir ideas, aplicando un pensamento crítico e lóxico
CG7	capacidade de investigar de forma colaborativa
CG8	preocupación pola calidade
CG9	comportarse de forma ética e con responsabilidade social como cidadán e como investigador
CG10	comunicarse de maneira efectiva no ámbito académico e investigador
CG11	traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada e interdisciplinar
CG12	capacidade de captar e aproveitar con eficiencia os recursos destinados á investigación
CE1	Capacidade de comprender sistematicamente a situación xurídica e social dos menores desprotexidos e en conflito social

CE2	Capacidade de facer unha avaliación e análise crítica da normativa vixente e dos mecanismos de intervención psico-social aplicables ós menores desprotexidos e en conflito social
CE3	Capacidade de aplicar os coñecementos adquiridos e de resolver problemas que afectan ós menores desprotexidos e en conflito social, dende una perspectiva interdisciplinar
CE4	Dominar habilidades e métodos de investigación especificamente relacionados cos menores desprotexidos e en conflito social
CE5	Capacidade de concebir, deseñar e por en práctica, con seriedade académica, un proceso de investigación no ámbito dos menores desprotexidos e en conflito social
CE6	Capacidade de comunicar e compartir coa comunidade académica e a sociedade en xeral os resultados da investigación para o su aproveitamiento efectivo
CE7	Capacidade de facer unha análise crítica e debater en foros de carácter científico e investigador propostas e ideas novas xurdidas no referido ámbito de estudo
CE8	Capacidade de incentivar e impulsar en contextos académicos e profesionais a investigación no ámbito dos menores desprotexidos e en conflito social

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Nova	CB1
	CB2
	CB3
	CB4
	CB5
	CG1
	CG2
	CG3
	CG4
	CG5
	CG6
	CG7
	CG8
	CG9
	CG10
	CG11
	CG12
	CE1
	CE2
	CE3
	CE4
	CE5
	CE6
	CE7
	CE8

Contidos

Tema	
A intervención psico-socio-educativa ante o menor en situación de risco e ante o menor en situación de desamparo.	1. A intervención específica no ámbito educativo. 2. A intervención social con familias 2.1. familias con menores en situación de risco 2.2 familias con menores en situación de desamparo 3. Os programas de inserción laboral para menores en risco e/ou desamparo.
Medidas de conciliación de vida laboral e familiar	A acción protectora da Seguridade social
Centros de atención de menores	1. Posición xurídica do menor administrado ante o poder público 2. Servizos sociais de menores como servizo público 2.1. Formas de prestación dos servizos sociais de menores 2.2. Entidades prestadoras de servizos sociais de menores 3. Centros destinados á atención do menor: Tipoloxía e características 4. Instrumentos de control utilizados pola Administración en materia de servizos sociais de menores 4.1. A autorización administrativa 4.2. A acreditación 4.3. Potestades de vixilancia e inspección

Situacións específicas de desprotección de menores:
Menores estranxeiros non acompañados.
Menores pertencentes a minorías étnicas.

1. Conceptualización sobre os menores estranxeiros. Menores inmigrantes. Menores non acompañados. Orixe do fenómeno. Perfil dos MENAS. Protocolo de actuación policial, social, sanitaria e educativa ante os MENA. Intervención social con MENA: problemas e reflexións.
2. Definición de Menores pertencentes a minorías étnicas. Problemáticas específicas. Intervención social, sanitaria y educativa con Menores pertencentes a minorías étnicas. Problemas e reflexións

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	0	28
Resolución de problemas de forma autónoma	0	147	147

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O estudante debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación de resultados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Consiste en actividades nas que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O estudante debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación de resultados. Isto é o alumnado resolverá por si mesmo os exercicios que lle encomende cada docente produto da lectura ou análise de textos, casos, etc. Os docentes estarán a disposición do alumnado para calquera dúbida en horario de tutoría (en despacho presencial ou virtual a través do Campus remoto) e/ou por correo electrónico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Pola asistencia á Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.	40	CE1 CE2 CE3 CE5 CE6 CE7
Resolución de problemas de forma autónoma	Pola resolución axeitada de Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O estudante debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación de resultados.	60	CE1 CE2 CE3 CE5 CE6 CE7

Outros comentarios sobre a Avaliación

1º Para que o/a alumno/a sexa avaliado deberá asistir como mínimo ao 80% das clases. O/a alumno/a que puntualmente e por motivos xustificadas non poida completar esta asistencia, deberá poñerse en contacto coa Coordinador/a da materia, Carmen Verde Diego, a través do correo carmenverde@uvigo.es, quen avaliará se a puntual falta de asistencia pode ser suplida polos métodos de avaliación que se lle indiquen. Normalmente, **por cada falta de asistencia a cada sesión se lle solicitará a lectura e resumo dun documento** (artigo/libro/normativa) corresponde a esa sesión.

2º Pola asistencia á clase o/a alumno/a poderá obter ata un 40% da cualificación final.

3º O 60% restante da cualificación final resultará da avaliación das actividades establecidas na Guía docente da materia. Normalmente, se concretan na **lectura e análise crítica dun documento** (artigo/libro/normativa) que se lle indicará ao final do Módulo e que deberán remitir a Carmen Verde Diego, a través do correo carmenverde@uvigo.es.

4º En segunda convocatoria, o/a alumno/a deberá entregar os traballos ou actividades esixidas na materia ao longo do

curso, e ademais deberá presentarse a unha proba final, teórica e/ou práctica que lle indicará a Coordinadora do Módulo.

A data e a hora do exame da segunda oportunidade serán as previstas no calendario de probas de avaliación aprobado, se procede, pola Comisión Académica do Máster para o curso.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Navarro Pérez, J.J. y Mestre Escrivá, M^a V, **El marco global de atención al menor. Prácticas basadas en la evidencia, reflexiones y experiencias de éxito.**, 1, Tirant Humanidades, 2015

Pérez Cosín, J.V., Navarro Pérez, J.J. y Uceda Maza, F.X.(, **Propuestas de intervención socioeducativa con las adolescencias**, 1, Nau LLibres, 2010

VARIOS AUTORES, **Servicios sociales y Política social**, vol. xxxii, nº 107, 2015

Besada Agra, L y Puñal Romarís; E., **Intervención en familias con menores en situación de riesgo.**, IPSE, Vol.5, 47-69, 2012

Gaitán, L., **De menores a protagonistas. Los derechos de los niños en el Trabajo social.**, Impuls a la Accio Social y Consejo General del Tra, 2014

PICORNELL LUCAS, A., **La infancia en desamparo**, Nau LLibres, 2006

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

A Bibliografía específica será entregada por cada docente na súa sesión.

Plan de Continxencias

Descrición

Debido a situación provocada pola crise sanitaria do COVID-19, no suposto caso de non poder impartir a docencia presencial, a Coordinación do Máster, establecerá as medidas oportunas para a continuidade das aulas de forma non presencial, que lle serán debidamente comunicadas aos estudantes.

DATOS IDENTIFICATIVOS**A Mediación como Medio de Solución de Conflictos con Menores**

Materia	A Mediación como Medio de Solución de Conflictos con Menores			
Código	V08M042V01203			
Titulación	Máster Universitario en Menores en Situación de Desprotección e Conflicto Social			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Fernández Fustes, María Dolores			
Profesorado	Fernández Fustes, María Dolores Vázquez Figueiredo, María José Vázquez Pérez, Raquel			
Correo-e	dfustes@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia estúdase a mediación como método extraxudicial de solución de conflitos, analizándose os seus ámbitos de aplicación relacionados cos menores: a mediación familiar, a mediación escolar e a mediación con menores infractores			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
CG1	capacidade de síntesis e análise
CG2	capacidade de aprender de forma autónoma
CG3	capacidade de xestión da información
CG4	capacidade de organizar e planificar
CG5	capacidade de resolver problemas de forma efectiva
CG6	capacidade de argumentar e rebatir ideas, aplicando un pensamento crítico e lóxico
CG7	capacidade de investigar de forma colaborativa
CG8	preocupación pola calidade
CG9	comportarse de forma ética e con responsabilidade social como cidadán e como investigador
CG10	comunicarse de maneira efectiva no ámbito académico e investigador
CG11	traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada e interdisciplinar
CG12	capacidade de captar e aproveitar con eficiencia os recursos destinados á investigación
CE3	Capacidade de aplicar os coñecementos adquiridos e de resolver problemas que afectan ós menores desprotexidos e en conflito social, dende una perspectiva interdisciplinar
CE4	Dominar habilidades e métodos de investigación especificamente relacionados cos menores desprotexidos e en conflito social
CE7	Capacidade de facer unha análise crítica e debatir en foros de carácter científico e investigador propostas e ideas novas xurdidas no referido ámbito de estudo

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

O coñecemento por parte do estudante da mediación, así como familiarizarse co seu funcionamento práctico.

CB2
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE3
CE4
CE7

Contidos

Tema

1. Consideracións xerais sobre a mediación. 1.1. O mediador. 1.2. Técnicas de mediación.
2. A mediación no ámbito familiar.
3. A mediación escolar.
4. A mediación con menores infractores.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	13	35	48
Estudo previo	0	39	39
Estudo de casos	8	32	40
Exame de preguntas obxectivas	1	10	11
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	10	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo previo	Busca, lectura e estudo de bibliografía, lexislación e xurisprudencia, que se realizará de forma autónoma por parte do alumnado.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	No horario de tutorías fixado polos profesores e publicado oportunamente polo centro, os estudantes, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.
Estudo de casos	No horario de tutorías fixado polos profesores e publicado oportunamente polo centro, os estudantes, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.
Estudo previo	No horario de tutorías fixado polo docente e publicado oportunamente polo centro, os estudantes, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co docente as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Lección maxistral	Observación sistemática: valórase a asistencia ás sesións maxistrais e participación do alumno/a nos debates que se susciten na aula	40	CB2	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG7 CG10 CG11	CE3 CE4 CE7
Exame de preguntas obxectivas	Probas para a avaliación de competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de respostas. O alumnado selecciona unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	30	CB2	CG1 CG2 CG3 CG5 CG8 CG9	CE3 CE4 CE7
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/*as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	30	CB2	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE3 CE4 CE7

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. Primeira oportunidade:

Para que o estudante sexa avaliado debe asistir como mínimo ao **60% das clases**. O estudante que por motivos xustificadas non poida asistir ao 60% das clases, deberá poñerse en contacto coa coordinadora da materia, quen valorará se esa falta de asistencia pode ser suplida por outros métodos de avaliación que se lle indiquen.

Pola asistencia e participación na clase o estudante poderá obter ata un 40% da cualificación final. O 60% restante da cualificación final resultará da avaliación das actividades establecidas na Guía docente da materia.

Para o alumnado que non poida ser avaliado por avaliación continua, o sistema de avaliación consistirá nunha proba test, que suporá o 50% da nota final, e na resolución dun suposto práctico, que representará outro 50% da nota final.

2. Segunda oportunidade:

O alumnado deberá entregar os traballos ou actividades esixidas na materia ao longo do curso e ademais deberá presentarse a unha proba final, teórica e/ou práctica.

A data e a hora do exame da segunda oportunidade serán as previstas no calendario de probas de avaliación aprobado, se procede, pola Comisión Académica do Máster para o presente curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

SOLETO MUÑOZ, H.; OTERO PARGA, M., **Mediación y solución de conflictos: habilidades para una necesidad emergente**, última edición

BARONA VILAR, S., **Mediación penal: fundamentos, fines y régimen jurídico**, última edición

GONZÁLEZ PILLADO, E., **Mediación con menores infractores en España y países de su entorno**, última edición

SOLETO MUÑOZ, H., **Mediación y resolución de conflictos: técnicas y ámbitos**, última edición

BARONA VILAR, S., **Mediación en asuntos civiles y mercantiles en España : tras la aprobación de la Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles**, última edición

PILLADO GONZÁLEZ, E., **Mediación familiar**, última edición

Bibliografía Complementaria

LUQUIN BERGARECHE, R., **Teoría y práctica de la mediación familiar intrajudicial y extrajudicial en España**, última edición

GORDILLO SANTANA, L. F., **La Justicia restaurativa y la mediación penal**, última edición

RÍOS MARTÍN, J. C., **La Mediación penal y penitenciaria: experiencias de diálogo en el sistema penal para la reducción de la violencia y el sufrimiento humano**, última edición

Consejo General del Poder Judicial, **La Mediación civil y penal: un año de experiencia**, última edición

BOUCHÉ PERIS, J. H., HIDALGO, F., **Mediación y orientación familiar**, última edición

BERNAL SAMPER, T., **La Mediación : una solución a los conflictos de ruptura de pareja**, última edición

GARCIANDÍA GONZÁLEZ, P., **Sobre la mediación penal**, última edición

Recomendacións

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo *COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen: Mantéñense as mesmas metodoloxías docentes que levarán a cabo a través do Campus Remoto e a plataforma de teledocencia Faitic, sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar para garantir a accesibilidade do alumnado aos contidos docentes.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías): as tutorías atenderanse a través do despacho do docente de Campus Remoto, baixo a modalidade de cita previa e correo electrónico.

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe: o estudante poderá acceder aos manuais recomendados, a lexislación, os formularios e a xurisprudencia a través da Biblioteca da Universidade de Vigo.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Mantense o mesmo sistema de avaliación, que levará a cabo por medios telemáticos, a través da plataforma de teledocencia Faitic e despacho do docente no Campus Remoto.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Máster				
Materia	Traballo de Fin de Máster			
Código	V08M042V01204			
Titulación	Máster Universitario en Menores en Situación de Desprotección e Conflito Social			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Estévez Abeleira, Teresa Dolores			
Profesorado	Estévez Abeleira, Teresa Dolores			
Correo-e	estevez.abeleira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia o/a alumno/a, baixo a dirección do/a titor/a que se lle asignará, deberá elaborar, presentar e defender un traballo de investigación inédito ou orixinal, relativo a algún dos temas sobre os que versa o Máster.			

Competencias	
Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
CG1	capacidade de síntesis e análise
CG2	capacidade de aprender de forma autónoma
CG3	capacidade de xestión da información
CG4	capacidade de organizar e planificar
CG5	capacidade de resolver problemas de forma efectiva
CG6	capacidade de argumentar e rebatir ideas, aplicando un pensamento crítico e lóxico
CG7	capacidade de investigar de forma colaborativa
CG8	preocupación pola calidade
CG9	comportarse de forma ética e con responsabilidade social como cidadán e como investigador
CG10	comunicarse de maneira efectiva no ámbito académico e investigador
CG11	traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada e interdisciplinar
CG12	capacidade de captar e aproveitar con eficiencia os recursos destinados á investigación
CE1	Capacidade de comprender sistematicamente a situación xurídica e social dos menores desprotexidos e en conflito social
CE2	Capacidade de facer unha avaliación e análise crítica da normativa vixente e dos mecanismos de intervención psico-social aplicables ós menores desprotexidos e en conflito social
CE3	Capacidade de aplicar os coñecementos adquiridos e de resolver problemas que afectan ós menores desprotexidos e en conflito social, dende una perspectiva interdisciplinar
CE4	Dominar habilidades e métodos de investigación especificamente relacionados cos menores desprotexidos e en conflito social
CE5	Capacidade de concebir, deseñar e por en práctica, con seriedade académica, un proceso de investigación no ámbito dos menores desprotexidos e en conflito social
CE6	Capacidade de comunicar e compartir coa comunidade académica e a sociedade en xeral os resultados da investigación para o su aproveitamiento efectivo
CE7	Capacidade de facer unha análise crítica e debatir en foros de carácter científico e investigador propostas e ideas novas xurdidas no referido ámbito de estudo
CE8	Capacidade de incentivar e impulsar en contextos académicos e profesionais a investigación no ámbito dos menores desprotexidos e en conflito social

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
O traballo de Fin de Máster deberá verificar a adquisición polo estudante de todas as competencias previstas para a obtención do Título, de xeito que acredite a súa capacidade de elaborar, presentar e defender un traballo de investigación inédito ou orixinal, relativo a algún dos temas sobre os que versa o Máster.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8

Contidos
Tema
Ofreceráse ao longo do curso ao estudante unha lista de temas ou liñas de investigación sobre os que poderá versar o seu Traballo Fin de Máster (en todo caso, relativos aos contidos do Máster) co correspondente titor/a, a fin de que poida escoller o que resulte do seu interés, segundo as prioridades e criterios concretos que no seu momento se determinen.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	10	290	300
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual, e coas correspondentes titorías personalizadas, elabora o seu Traballo de Fin de Máster. Esta actividade inclúe: - Recopilación, descrición e análise de fontes e bibliografía - Titorías co titor académico - Realización do Traballo de Fin de Máster - Presentación e defensa do traballo

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Cada alumno/a estará a cargo de, alomenos, un/unha titor/a, que fará un seguimento da elaboración do Traballo Fin de Máster ata a súa defensa pública e atendendo ás disposicións contidas na normativa para a elaboración dos Traballos Fin de Máster en Menores en situación de desprotección e conflito social.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Traballo tutelado	Celebrado o acto de presentación pública do TFM, o Tribunal avaliador deliberará sobre a cualificación tomando en consideración a calidade do contido do TFM, así como a propia exposición, en particular, a claridade expositiva e a capacidade de debate e defensa argumental do/a alumno/a. Na avaliación aplicaranse os seguintes criterios: 1.- Informe do/a titor/a: ata 2 puntos. 2.- Calidade do contido: Ata 5 puntos. a. Metodoloxía: máx. 2 puntos. b. Calidade da redacción: máx. 1 punto. c. Conclusións: máx. 2 puntos. 3.- Exposición: Ata 3 puntos. a. Claridade expositiva: máx. 2 puntos. b. Capacidade de debate e defensa argumental: máx. 1 punto. Aos efectos da ponderación do apartado 1 o/a titor/a deberá emitir unha puntuación numérica sobre base 10. A cualificación final será a resultante da media aritmética das notas atribuídas por cada un dos membros do Tribunal avaliador máis a ponderación da nota do apartado 1.	100	CB1	CG1	CE1
			CB2	CG2	CE2
			CB3	CG3	CE3
			CB4	CG4	CE4
			CB5	CG5	CE5
				CG6	CE6
				CG7	CE7
				CG8	CE8
				CG9	
				CG10	
				CG11	
				CG12	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Serán aplicables na segunda convocatoria os mesmos criterios expostos para a primeira convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Adopción Nacional e Internacional de Menores/V08M042V01103

O Menor como Infractor/V08M042V01106

O Menor como Vítima de Feitos Delitivos/V08M042V01105

A Intervención Socio-Educativa con Menores en Situación de Risco, Desprotección e Conflito Social/V08M042V01202

A Mediación como Medio de Solución de Conflitos con Menores/V08M042V01203

Marco Normativo da Protección do Menor/V08M042V01101

Medidas de Protección do Menor en Situación de Risco e Desamparo/V08M042V01102

Procedementos Cívís e Protección de Menores. Xurisdición Voluntaria e Contenciosa/V08M042V01104

Proceso Penal de Menores/V08M042V01201

Outros comentarios

Para a avaliación do Traballo Fin de Máster o/a alumno/a deberá entregar ao/á coordinador/a da materia tres copias do Traballo debidamente encuadradas, acompañadas da certificación académica de haber superado todas as materias do Máster, a excepción da propia materia "Traballo Fin de Máster". Asimesmo, deberá enviarlle o documento en formato pdf con, alomenos, dez días de antelación á data fixada para a exposición e defensa dos Traballos, según as indicacións que fará aos/ás alumnos/as o/a propio/a coordinador/a da materia. O Traballo deberá presentarse tamén con a autorización para a súa defensa expedida polo/a titor/a do mesmo debidamente firmada.

Os/as alumnos/as tendrán a súa disposición, en FAITIC, a normativa para a elaboración do Traballo Fin de Máster en Menores en situación de desprotección e conflito social, elaborada segundo documento aprobado en Consello de Goberno de 15 de xuño de 2016, e modificado o 13 de novembro de 2018, en su versión de novembro de 2019.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

Modificacións puntuais da avaliación e defensa de TFM:

1. A presentación e defensa do TFM no curso 2020/21 se desenvolverá de xeito presencial, salvo que a situación sanitaria así o exixa, en cuyo caso se faría de xeito virtual a través da ferramenta institucional da Universidade de Vigo Campus Remoto.
 2. En caso de defensa virtual, o TFM poderá ser avaliado, bien por un tribunal colexiado o bien por un Tribunal unipersoal formado polo propio titor/a do TFM. Cada estudante poderá optar por cualquiera desas opcións, indicándoo así no momento da solicitude de defensa do TFM.
 3. En caso de defensa virtual, quedaría en todo caso excepciónada a obriga de presentar exemplares en papel do TFM no momento do depósito.
 4. En caso de presentación e defensa ante Tribunal unipersoal, a data e hora do acto será fixada pola persoa tutora, quen o comunicará á Coordinadora da materia TFM, por correo electrónico con antelación suficiente. En ningún caso a data fixada poderá ser posterior á prevista para o acto de defensa ante os Tribunais colexiados.
 5. Na presentación e defensa ante Tribunal unipersoal se aplicarán os criterios de avaliación previstos no art. 13 da normativa.
 6. A concesión de mención de Matrícula de Honra queda reservada aos Tribunais Colexiados para os Traballos de Fin de Máster que sexan defendidos ante ditos Tribunais.
 7. Nas restantes disposicións aplicables ao TFM, en caso de defensa ante un Tribunal unipersoal, se entenderán referidas a este todas as mencións contidas na normativa relativas ao ☐Tribunal avaliador☐.
-